

Alkotmánybíróság

Dr. Bitskey Botond főtitkár úr

részére

1015 Budapest,

Donáti utca 35-45.

aj+tv.!

Tárgy: hiánypótlás

Ügyszám: IV/318/2013.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/318-4/2013.
Érkezett:	2013 MÁJ 15.
Példany:	3
Melléklet:	db
Kezelőiroda:	R1

Tisztelt Alkotmánybíróság, Tisztelt Főtitkár Úr!

Alulírott dr.Németh Gabriella ügyvéd (dr.Németh & dr.Haraszti Ügyvédi Iroda, 1126 Budapest, Böszörményi út 13-15.) ügyfelem, Dr. Patyi András (1122 Budapest, Ózike u. 6.) indítványozó korábban igazolt képviselőként a IV/318-3/2013. számú hiánypótlási felhívásukra válaszul, a 30 napos törvényi határidőn belül az alábbiakat adom elő.

Ön arról tájékoztat, hogy „Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli – többek között – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.”

Főtitkár Úr a beadvánnyal kapcsolatban konkrétan azt kifogásolta, hogy „az alaptörvényi rendelkezések sérelmét alkotmánybírósági határozatokra, illetve az Alkotmánybíróság gyakorlatára, valamint az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentésére hivatkozással indokolta, ugyanakkor nem fejtette ki kellően, hogy a Kkt. támadott rendelkezése, illetve a támadott ítélet – ügyfelének – az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseiben biztosított jogait miért és mennyiben sértik.”

DR.NEMETH & DR.HARASZTI ÜGYVÉDI IRODA

Tiszteletben tartva Főtitkár Úr álláspontját, az alábbiakban törekszem „kellően” kifejtetni, hogy „a Kkt. támadott rendelkezése” miért és mennyiben sérti ügyfelem Alaptörvényben biztosított jogait.

Megjegyzem ugyanakkor, hogy eredeti indítványomban egyértelműen jeleztem, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy alkotmányjogi panasz eljárás lefolytatása során az ügyben alkalmazott *jogszabály* Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát folytassa le. A *bírói döntés* felülvizsgálatára irányuló eljárás lefolytatásának indítványozására az Abtv. 27. §-ra hivatkozással lett volna lehetőségem. Álláspontom szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz indítványozása során nekem nincs is jogosultságom egyúttal a bírói döntés felülvizsgálatát is kezdeményezni. Erre az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnak *hivatalból* van lehetősége. Az Abtv. 52. (1) bekezdés f) pontja is úgy fogalmaz, hogy a kérelemnek tartalmaznia kell „kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére”. A „vagy” szó egyértelműen alternatív feltételként jelenik tehát meg, így a hiánypótlási felhívásukat etekintetben nem tartom indokoltnak.

Mindezek előrebocsátásával, ugyanakkor eleget téve a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak az alábbiakban pótolom a felhívásban megjelölt „hiányosságokat”.

1) Indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 67.Pf.635.833/2012/6. számú ítéletét semmisítse meg.

Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján – eredeti indítványommal egyezően – továbbra is **indítványozom**, hogy a T. Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 67.Pf.635.833/2012/6. számú ítéletében alkalmazott *a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény* (a továbbiakban: Kötv.) 15/C. § (2) bekezdés első mondatának „**15 napon túli befizetés esetén az egy órai várakozási díj negyvenszerese**” fordulatának alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt. Az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján „Ha az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján semmisít meg egyedi ügyben alkalmazott jogszabályt, a megsemmisített jogszabály az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható.” Ettől függetlenül – az esetleges további hiánypótlási felhívások elkerülése végett – azért én most itt is indítványozom, hogy a T.

Alkotmánybíróság mondja ki a Kötv. 15/C. § (2) bekezdésének ügyfelem konkrét ügyében történő alkalmazhatatlanságát is.

Ezzel a hiánypótlási felhívás első részének – kifejezett kérelem a támadott ítélettel összefüggésben – maradéktalanul eleget tettem.

2) A hiánypótlási felhívás másik részének – annak kellő kifejtése, hogy a Kkt/Kötv.¹ támadott rendelkezése ügyfelem Alaptörvényben biztosított jogait miért és mennyiben sérti – az alábbiakban kívánok eleget tenni:

A Kötv. támadott rendelkezése azért sérti az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdése szerinti szabad mozgás és tartózkodási hely szabad megválasztásához való alapjogot, mert a mozgásszabadság *a közterületen való helyváltoztatás szabadságát is magában foglalja, mint a személyi szabadság alapjoga egyik megnyilvánulásának gyakorlása* [Összefoglalóan lásd: 109/2009. AB határozat, ABH 2009, 941, 954.].

Tisztában vagyunk azzal, hogy az Alaptörvény 4. módosítása az Alaptörvény hatálybalépése előtti alkotmánybíróági határozatokat hatályon kívül helyezte, a 109/2009-es AB határozatban foglaltak esetében azonban nem látunk indokot arra, hogy a testület az Alaptörvény kapcsán más következtetésre jusson.

Az Alkotmánybíróság a 109/2009. ABh-ban leszögezte, hogy amennyiben a „nyugvó közlekedés” (1068/B/2005. AB határozat, ABH 2008, 3174, 3176.) díjfizetéshez kötött, úgy a díj lényegében nem más, mint egyike a lehetséges „készítő eszközöknek” (1256/H/1996 AB határozat ABH 1996, 789, 799.), amelyek a használat időtartamának mérséklésére szolgálnak, a véges javak megfontolt, gazdaságos használatára vonatkozó szabályok betartását hivatottak biztosítani. A jogszerűtlen használat (a díj meg nem fizetése, előre meghatározott időtartam túllépése) bírság fizetését eredményezi, amelynek (a teljesítéshez igazodó) mértéke kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy a közlekedőt felelős magatartásra szorítsa. (ABH 2009, 956.) Az Alkotmánybíróság ezeket a legitim célokat az Alkotmány 58. § (1) bekezdés szerinti, a közterületen való helyváltoztatás szabadságát magában foglaló mozgáshoz és tartózkodási helye szabad megválasztásához való alapjog érdekében határozta meg.

Álláspontom szerint tehát a Kötv. támadott rendelkezése azért sérti az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdése szerinti – a közterületen való helyváltoztatás szabadságát is

¹ Az eredeti beadványomban a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény rövidítéseként a „Kötv.” rövidítést használtam. A főtítkári hiánypótló felhívásban a „Kkt.” megjelölés szerepel, én azonban a továbbiakban is – az alapindítványhoz hűen – a Kötv. megjelölést használom.

magában foglaló – mozgásszabadságot, mert – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével ellentétben – nem igazolható más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme, amelynek érdekében ezt az alapjogot a jogalkotó korlátozhatná, továbbá az az elérni kívánt célhoz – a pár száz forintos parkolási díj kifizetéséhez – képest **aránytalan**. Az Alkotmánybíróság idézett határozata is kimondta, hogy *csak a teljesítéshez igazodó mértékű bírság* szolgálhat legitim alapjog-korlátozási célként a közterület-használati idő, és ezáltal a mozgásszabadság alapjogának korlátozása tekintetében.

Amíg az Alkotmánybíróság – álláspontom szerint is helyesen – a parkolási díjat úgy definiálta, hogy az „lényegében nem más, mint egyike a lehetséges „késztető eszközöknek” (1256/H/1996 AB határozat ABH 1996, 789, 799.), amelyek a használat időtartamának mérséklésére szolgálnak, a véges javak megfontolt, gazdaságos használatára vonatkozó szabályok betartását hivatottak biztosítani.” (ABH 2009, 956.) A parkolási pótdíj meg nem fizetése – 15 nappal a parkolási eseményt követően – azonban már egyáltalán nem befolyásolja az adott parkolóhely mások számára történő hozzáférhetőségét, sem a használat időtartamának mérséklését – melyeket az Alkotmánybíróság legitim alapjog-korlátozási célként határozott meg, így ez az eszköz **alkalmatlan az adott cél elérésére**, noha a törvényhozó a korlátozás során köteles *az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni*. [Ahogy azt már a 30/1992. (V. 26.) AB határozat is kimondta.]

Az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése szerint: „Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

Álláspontom szerint az egy órai várakozási díj negyvenszeresének megfelelő pótdíj kiszabása egyértelműen ellentétes a tisztességes gazdasági versennyel. A tisztességes gazdasági verseny alapfeltétele ugyanis a szolgáltatás-ellenszolgáltatás megfelelő ellensúlya, itt azonban egy pár száz forintos parkolási díj helyett annak negyvenszeresét kell kifizetni.

A Kötv. 15/C. § (2) bekezdése azáltal sérti továbbá az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése szerinti fogyasztók jogait – amelyek tehát az Alaptörvényben már alapjogi védelmet élveznek –, mert ezzel az egyértelműen büntető jellegű (az amerikai terminológiában „punitive damages”) szankcióval lényegében elriasztja a fogyasztókat attól, hogy a közterületen történő parkolás *mindenki számára elérhető legyen, noha a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést az államnak – az Alaptörvény XXII. cikk (1) bekezdése alapján – mindenki számára biztosítania kell.*

Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése értelmében az Alaptörvény rendelkezéseit – egyebek közt – azok céljával összhangban kell értelmezni. Az Alaptörvény – a korábbi Alkotmánnyal ellentétben – újdonságként tartalmazza a fogyasztók jogait, ráadásul alapjogként, egyúttal ugyanakkor államcélként határozza meg a XXII. cikk (1) bekezdésében a *közzolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára történő biztosítását*. Ebből álláspontom szerint az következik, hogy az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése által biztosított fogyasztói jogok védelmének egyik *célja* a közzolgáltatások tekintetében a mindenki számára történő hozzáférhetőség biztosítása. A fogyasztóknak joguk van a **közterületi várakozás, mint közzolgáltatás**² minél szélesebb körű hozzáférésehez. A 3192/2012. (VII. 26.) AB határozat – ami már az Alaptörvény hatálybalépését követően született, így mai is hatályos (!) – is megerősítette, hogy „A közterületi parkolás rendjének szabályozásának megalkotásakor a jogalkotó tehát nem a közterület védelme érdekében jár el, hanem a véges közjavak mindenki számára elérhetővé tételét kívánja biztosítani.”

Ha ugyanis nincs hozzáférés a közzolgáltatásokhoz, akkor e tekintetben nem lenne mit védenie az Alaptörvénynek. A Kötv. támadott rendelkezése a negyvenszeres, büntető jellegű szankcióval egyértelműen elrettentő hatást kíván kiváltani, ami ellentétes a mindenki számára való hozzáférhetőség biztosításával, és ez által a fogyasztók jogainak védelmével, azaz az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdés második fordulatával.

Megjegyzem, hogy a „negyvenszeres pótdíj” mint büntető jellegű szankció kapcsán felmerül, hogy a Kötv. itt egy represszív jellegű joghátrányt helyez kilátásba, holott az ilyen típusú szankcionálás csak *ultima ratio*-ként lehetne alkalmazható. [Ahogy arra a 176/2011. (XII. 29.) AB határozat is rámutatott IV. rész 2. pont]. Indítványozom, hogy a T. Alkotmánybíróság e tekintetben is vizsgálja meg a támadott rendelkezést.

A Kötv. támadott rendelkezése azért sérti a jelen ügyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerint ügyfelem tulajdonhoz való alapjogát, ugyanis a „negyvenszeres pótdíj” esetében – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével ellentétben – nincs olyan más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték, amelynek érdekében a tulajdont ilyen mértékben korlátozni/elvonni lehetne. A negyvenszeres pótdíj az elérni kívánt célhoz képest aránytalan, és sérti a tulajdonhoz való jog lényeges tartalmát, az már felér az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése szerinti kisajátítással. A német Szövetségi

² A közterületi várakozás a 109/2009. ABh. szerint közzolgáltatásnak minősül (ABH 2009, 960.)

Alkotmánybíróság ugyan általában elveti a vagyon mint olyan tulajdoni védelmét,³ és a tulajdonhoz való jog adóztatás révén történő megsértését lényegében csak akkor állapítja meg, ha a pénzügyi elvonás a kötelezettet túlzottan megterheli, cselekvési lehetőségét olyannyira korlátozza, hogy az akár kisajátításnak is tekinthető.⁴ Ezt a BVerfG úgy fogalmazta meg, hogy a konfiskatórius, „megfojtó hatású” (*erdrosselnde*) adók már a tulajdonhoz való jog sérelmét jelentik, ezáltal alkotmányellenesek.⁵ A magyar Alkotmánybíróság is követte a német gyakorlatot, és több határozatában is kiemelte, hogy amennyiben a kivetett közteher olyan túlzott mértékű (konfiskatórius jellegű), hogy már nem is a célt valósítja meg, hanem az adóalany ellehetetlenülését idézi elő, akkor már felvetődnek alkotmányossági aggályok.⁶ Ezen az alapon állapította meg az Alkotmánybíróság egy helyi adót megállapító önkormányzati rendelet kapcsán, hogy az a 70/I. § arányossági szabályát sérti, mert az indítványozó ingatlanára egyösszegű éves adót úgy állapítottak meg, hogy annak összege az adó alapját képező ingatlan értékéhez képest túlzott volt.⁷

Álláspontom szerint a Kötv. által előírt negyvenszeres parkolás pótdíj – amelynek összege így több tízezer forintot is elérhet – mértéke az elérni kívánt célhoz – vagyis a párszáz forintos parkolási díj megfizetésének céljához – képest egyértelműen aránytalan, és egy kisebb értékű gépkocsi esetében egyértelműen elkobzó jellegű is. Ezáltal sérti az Alaptörvény XIII. cikk szerinti tulajdonhoz való jogot.

A Kötv. támadott rendelkezése azért sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés szerinti „A törvény előtt mindenki egyenlő” kitételét, mert önkényesen, tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indok nélkül tesz különbséget – részesíti előnyben – a közterület-használati díjra jogosult tekintetében az egyéb, például magánterületeken történő parkolási díjigény jogosultjával szemben. A magánparkolók tulajdonosai esetében ugyanúgy fennáll a díjfizetés tekintetében *a közlekedő felelős magatartásra szorításának igénye, hiszen a magánparkolók – attól, mert magántulajdonban vannak – ugyanúgy véges javaknak minősülnek, mint a közterület. Így semmi ésszerű indok nem indokolja, hogy a magántulajdonosok hátrányosabb helyzetbe kerüljenek azáltal, hogy az ő díjfizetési igényeiket nem segíti elő a negyvenszeres pótdíj, mint „készlető eszköz”.*

³ Vö. BVerfGE 91, 207, 220.

⁴ BVerfGE 25, 288. 315. (1969); BVerfGE 31, 8. 17. (1971).

⁵ Vö. BVerfGE 14, 221, 241; 87, 153, 169., Sonnevend Pál: A tulajdonhoz való jog. in: Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila. Emberi jogok. Osiris Kiadó, Budapest, 2003, 658. oldal.

⁶ 1558/B/1991 AB határozat, ABH 1992, 506, 507.; 66/2006. (XI. 29.) AB határozat

⁷ 1531/B/1991. AB határozat, ABH 1993, 707, 711.

A magántulajdonú parkolók esetében ugyanis álláspontom szerint ugyanúgy fennáll a *használat mérséklésére szolgáló, a véges javak megfontolt, gazdaságos használatát ösztönző szabályok szükségessége*. Ha ugyanis valaki egy magánparkolóban parkol, annak az egyik legfőbb oka az, hogy az adott környéken egyáltalán nincs közterületi parkoló, vagy van ugyan közterületi parkoló, de az már megtelt. Ez esetben a parkolni kívánó gépjármű-használónak az ***Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdése szerinti alapjogának érvényesítése érdekében*** ugyanúgy érdekében áll, hogy a magánparkolóban rendelkezésre álló területet is gazdaságosan, megfontoltan használják a többiek, ellenkező esetben a magánparkolóban sem talál helyet, ami korlátozza (gyakorlatilag lehetetlenné teszi) a mozgásszabadsághoz való jogát, a tartózkodási hely szabad megválasztásához, így sérül az ***Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdése szerinti alapjoga***. A másik indok, ami miatt valaki a magánparkolókat választja a közterületi parkolás helyett, a nem megfelelő közbiztonság az adott közterületen. Ilyen esetben éppen a gépjármű-tulajdonos tulajdonhoz való jogának védelme kívánja meg, hogy a magánterületi parkolót igénybe vehesse. Nincs tehát semmilyen tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka annak, hogy a jogalkotó különbséget tegyen köz- és magánterületen lévő parkolók esetében a jogszerűtlen használatból eredő pótdíjfizetési kötelezettség érvényre juttatása tekintetében, így az önkényes, és sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének első fordulátát. A szabályozás önkényességét támasztja alá a 109/2009. (XI. 18.) AB határozat is, amely leszögezte, hogy „A díj mértéke nem szakadhat el a nyújtott közszolgáltatástól, azaz nem lehet önkényes”. Ebből – *a contrario* – az következik, hogy az a közszolgáltatás, amely esetében a díj mértéke elszakad a nyújtott közszolgáltatástól, egyértelműen önkényesnek tekintendő.

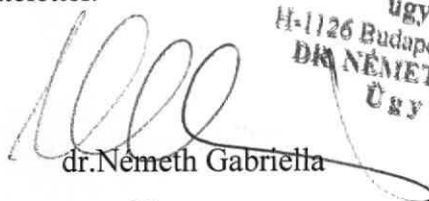
Ami az ügyfelem konkrét alapjogsérelmét illeti, a Kötv. támadott rendelkezése egyértelműen hátrányos megkülönböztetést tartalmaz vele kapcsolatban a magánparkolóban díjfizetési hátralékkal rendelkezőkkel szemben. A parkolni szándékozó gépjárműhasználók ugyanis homogén csoportba tartoznak, a jogalkotó nem tehet különbséget a pótdíj mértéke tekintetében azon az alapon, hogy valaki közterületen vagy magánterületen parkol. A jogalkotó tehát a támadott rendelkezéssel megsértette a XV. cikk (1) bekezdését, továbbá a XV. cikk (2) bekezdését, ugyanis nem biztosítja az Alaptörvény XXVII. cikk (2) bek. szerinti mozgásszabadság jogát és a XIII. cikk szerinti tulajdonhoz való jogot, mint alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés nélkül. A mozgásszabadság jogába ugyanis – mint már említettem – beletartozik a közterületen való helyváltoztatás szabadsága, a tulajdonhoz való jog pedig magában foglalja, hogy a tulajdonos a tulajdonát szabadon használja, így a

gépjárművével megkülönböztetés nélkül, azonos feltételek mellett parkolhasson akár köz-, akár magánterületen. Mindez az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdéséből levezethető **köztulajdon és magántulajdon egyenjogúságának és egyenlő védelmének elvéből** is következik.

A fentiekben leírtak alapján kérem, hogy a T. Főtitkár Úr a hiánypótlással együtt indítványomat – mint érdemi elbírálásra mindenben alkalmas beadványt – az Alkotmánybíróság elnöke részére szignálásra javasolni szíveskedjék.

Budapest, 2013. május 13. napján.

Tisztelettel:

dr. Németh Gabriella

ügyvéd

Dr. Patyi András képviseletében

DR. NÉMETH Gabriella
ügyvéd - attorney
H-1126 Budapest, Bőszörményi út 13-15
DR. NÉMETH & DR. HARASZTI
Ügyvédi Iroda

Mellékel:

- jelen hiánypótlás +2 pld-ban.